

2 NİSAN
DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ

Otizm spectrum bozukluğu, belirtileri erken çocukluk döneminde başlayan, sosyal–iletişimsel alanda yetersizlikler ve sınırlı, tekrarlayıcı davranışlar ve ilgi alanları ile seyreden nörogelişimsel bir bozukluktur (APA 2013)¹. Otizm spektrum bozukluğu olan kişiler ortak güçlükler ile baş etmeye çalışmalarına karşın, bu durumdan etkilenme kişiden kişiye farklı düzeyde olabilmektedir. Bazı otistik kişiler görece bağımsız olarak hayatlarını sürdürebilirken, diğerleri öğrenme zorlukları çekebilmekte veya yaşam boyu özel bakım ihtiyaçları olabilmektedir.²

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin yayımladığı kılavuza göre (DSM-V) otizm, “Otizm Spektrum Bozukluğu” olarak adlandırılıp, kendini iki alandaki yetersizlikle göstermektedir (APA, 2013):

1) Toplumsal İletişim ve Etkileşimde Güçlükler

- Toplumsal-duygusal karşılıklı yetersizlik
- Sözel olmayan iletişimde yetersizlik
- İlişki kurma ve sürdürmede yetersizlik

2) Sınırlı-Yineleyici Davranış Örüntüleri (Tekrarlayıcı Davranışlar)

- Basmakalıp ve tekrarlayıcı motor hareketler
- Aynılıkta ısrar, rutine sıkı bağlılık
- Sınırlı ve yoğun ilgi alanı
- Duyusal az veya çok uyarılma³

Otizm olguları tüm ülkelerde ve tüm dini, sosyal ve kültürel gruplarda görülmekle birlikte, daha sık olarak erkekleri etkilemektedir. Çocukluk döneminde başlayan otizm belirtileri yetişkin yaşta da devam etmektedir.¹ Dünyanın tüm bölgelerinde otizm sıklığı yüksektir ve hastalığın anlaşılabilmesinden dolayı bireyler, aileleri ve toplum olumsuz etkilenmektedir. Bu bozukluk ile ilgili damgalamalar ve ayrımcılıklar, tanı ve tedavinin önünde büyük engeller olarak durmakta ve ulusal politika yapıcılarının bu konuya eğilmeleri gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler, otizmle yaşayanların hayat kalitelerini artırabilmek, topluma katılımlarını sağlamak konusunda farkındalığı artırmak için 2 Nisan tarihini “Dünya Otizm Farkındalık Günü” olarak belirlemiştir.³ Bunun yanında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 2015 Eylül ayında Sürdürülebilir Gelişme için açıkladığı 2030 ajandasında yeti yitimi olan bireyler şu başlıklarda öne çıkarılmıştır:

- 1) Kaliteli eğitim (4. Madde)
- 2) İyi iş ve ekonomik gelişme (8. Madde)
- 3) Azaltılmış eşitsizlikler (10. Madde)
- 4) Sürdürülebilir şehirler ve toplumlar (11. Madde)
- 5) Hedefler için ortaklıklar (17. Madde)⁴

¹[internet] <http://unsdn.org/autism-and-the-2030-agenda-inclusion-and-neurodiversity/> Erişim: 29.03.2016

²[internet] <http://www.autism.org.uk/about/what-is/asd.aspx> Erişim:28.03.2016

³[internet] <https://www.tohumotizm.org.tr/otizm-spektrum-bozuklugu-nedir> Erişim:28.03.2016

⁴[internet] <http://www.un.org/en/events/autismday/> Erişim: 30.03.2016

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-104

Otizmli bireylerin fiziksel yeti yitimlerinin olmaması, bu konuda farkındalık oluşturmak için güçlük yaratmaktadır. Otizmli çocukların ebeveynleri sıklıkla kendi çocuklarının diğer bireyler tarafından yaramaz olarak nitelendirildiklerini ifade etmektedir; yetişkin otizmli bireylerin ise sıklıkla yanlış anlaşıldıklarını söylemek mümkündür.

Otizmin sebebi nedir?

Otizmin tam sebebi bilinmemekle beraber, yapılan araştırmalar bu durumun genetik ve çevresel faktörlerin bir kombinasyonu olabileceğini göstermektedir. Otizm bir kişinin yetiştirilişi, sosyal yaşantısı ile ilgili değildir ve kişinin hastalık gelişiminde hiçbir rolü yoktur.

Tedavisi nedir?

Günümüzde otizmi tamamen iyileştirdiği bilinen bir “tedavi” yoktur. Ancak belirtilerin şiddetini azaltmaya yönelik, öğrenmeyi ve gelişimi destekleyici birçok müdahale yöntemi kullanılmaktadır. Erken dönemde tanı alıp, uygun müdahale yöntemi ile gelişimi desteklenen bireylerde bozukluğun gidişatının daha iyi seyirli olduğu gözlenmektedir.¹

Çocuğunuzda toplumsal iletişim ve etkileşimde güçlükler ve sınırlı-yineleyici davranış örüntüleri (tekrarlayıcı davranışlar) başlıkları altında bahsedilen yetersizliklerden herhangi birinin olduğundan şüpheleniyorsanız, mutlaka bir Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı'na başvurmanız gerekmektedir.